

Oponentský posudek na disertační práci Doc.JUDr. Richarda Krále, LL.M. „Nařízení ES z pohledu jejich vnitrostátní aplikace a implementace“

Disertační práce je důsledně monotematická a takto v české odborné literatuře dosud zpracována nebyla. Její vydání pod stejným názvem v nakladatelství C.H.Beck 2006 v edici „Právní instituty“ doplňuje předchozí dvě díla disertantova, publikovaná v jiné ediční řadě téhož nakladatele.¹ Disertant tak vnímá potřebu obohatit poznatky nauky bezprostředně i právní praxi, které do určité míry vychází vstříc (viz kapitolu VIII., věnovanou kritickému rozboru institucionálně-metodického a právně-technického zajištění vnitrostátní implementace nařízení). Tato jeho snaha nesnižuje poznávací hodnotu a odbornou úroveň této práce, přestože bylo jistě možno nastolit další, u nás dosud rovněž málo rozpracované *hlubší teoretické problémy* postavení nařízení ES ve vnitrostátním právním řádu. Jejich analýza by pak usnadnila odpovědi na otázky v práci kladené, jako například může-li být nařízení ES přímým zmocňovacím základem vnitrostátní úpravy (s. 84, kde jsou pouze vysloveny pochybnosti) nebo nové pravomoci vnitrostátního orgánu (s. 117, což autor – zdá se – připouští), resp. by vyvolala otázky další, v práci nepoložené (ale implicitně přítomné), jako třeba otázku omezení základních ústavních práv a svobod, přípustného „pouze zákonem“ (čl. 4 odst. 2 LZPS), nařízeními ES. Tématická redukce na „podústavní“ rovinu poskytla jen limitovaný prostor pro příspěvek k diskusi, probíhající v naší právní nauce (ústavní, mezinárodní a evropské) od vstupu České republiky do Evropské unie (zařazení kapitoly VI. slouží více účelu, než dogmatice).

Z hlediska *způsobu zpracování* zvoleného tématu lze autorovi sotva něco vytknout. Počíná si s přehledem a erudicí, nezapře svou argumentační důslednost i letitou publikační zkušenost. Proto je jeho práce svou strukturou logická, metodicky jasně stavěná, terminologicky nerozporná, formálně správná. Jedinou obtíží je na řadě míst autorova zřejmá snaha o maximální přesnost vyjádření, a to i za cenu zatížení textu nesnadno srozumitelnými a opakujícími se souslovími (za mnohé z nich lze poukázat např. na str. 30, 52, 72 ad.); tím dochází k „ředění“ textu a hrozí i ztráta koncentrace čtenáře. A opět: posun pohledu směrem shora naznačeným by umožnil vytěžít více z hojně použité literatury, již byla práce obohacena, málokdy ale diskurzívním způsobem.

Není pochyb o tom, že autor vytyčeného cíle dosáhl. Za *hlavní přínos* jeho práce považují důraz na diferencovaný přístup k přímé aplikovatelnosti nařízení ES, vycházející z vyjasnění případné implementační potřeby, a kultivaci nástrojů této implementace. Přesto lze mít několik dílčích připomínek, určených k ústní obhajobě disertace:

- k otázce uplatnění nařízení, nepublikovaného v úředním jazyce, proti jednotlivci (s. 13): autor se kloní k materiálnímu pojetí publikace právních předpisů ES, zajímavá bude jeho reakce na obsáhlé pojednání *M. Bobka* na toto téma, publikované v Soudních rozhledech č. 12/2006 ještě před odevzdáním práce (popř. na některé aspekty jeho článku v Jurisprudenci č. 1/2007), jakož i na stanovisko ESD k předběžné otázce KS v Ostravě ve věci C-161/06;

¹ Transpozice a implementace směrnic ES v zemích EU a ČR, 2002; Zásady aplikace komunitárního práva národními soudy, 2003.

- autor odmítá jako „prozatím předčasnou“ analogii mezi komunitárními a národními kritérii přímé vnitrostátní aplikovatelnosti nařízení ES (s. 34-35), přičemž v podstatě jediným jeho důvodem je obava z oslabení jednotného účinku nařízení; ten je ovšem pouze jedním z hledisek, omezujících (evropsko-ústavní) *princip národní procesní autonomie*, k němuž ostatně směřuje i stanovisko ESD ve věci *Van Schijndel*, podporované kauzou *Lück* aj. - dovysvětlení autorova postoje je každopádně namístě;
- s. 86 závěr prvního odst.: má autor „nedostatečným využitím volnosti uvážení“ vedoucím k rozporu s ústavním pořádkem na mysli volbu řešení, které je méně šetrné k ústavnímu pořádku, než jiná, v úvahu přicházející řešení?
- argumentace v kapitole VI. vychází z autorem (a některými dalšími) zastávané striktní oddělenosti obou ústavních rovin s prioritou roviny národní (jak nakonec autor přiznává na s. 127); nevyrovnává se s koncepcí jejich nikoli kolizního, nýbrž *vzájemně komplementárního vztahu* (srov. např. *Pernice*), která mj. odůvodňuje substituci ústavního přezkumu „vynucené“ implementační normy přezkumem implementované komunitární normy Soudním dvorem, nakolik je referenční hledisko přezkumu (standarty základních lidských práv a principy vlády práva) v obou rovinách rovnocenné; přezkum národním ústavním soudem – s využitím eurokonformního výkladu - bude namístě jen ve zcela výjimečném případě excesu pravomoci jinak nenapraveném.

Předloženou disertační práci v jejím celku hodnotím jako *plně vyhovující* požadavkům doktorského studijního programu Právnické fakulty UK.

V Praze 23. března 2007

 JUDr. Ing. Jiří Zemánek, CSc.